

TAURICA CHERSONESVS.

153

missum dixere. Alii hoc ad Herculem, alii ad Ionas retulere. Pontum vero dixere tanquam alterum Oceanum, putabant enim eos qui illum navigassent, eximium quid & memorabile præstitisse, & ob id, inquit Strabo, per excellentiam proprie Pontum appellarunt, quemadmodum Homerum Poetam. Montes horridi atque ardui, in primis illi qui Chersonesum mediam secant. Sunt & alii maximi & celebres. Maximus vero omnium, altissimus est, & in summitate Lacum sane non exiguum habet. Sed hæc hæcenus: deinceps reliqua videamus. Ius vel iustitia Mahometica lege apud Tartaros administratur in civitatibus vel Opidis Chani, & reliquorum di, Sultanorum. Presbyteri Cadii vel Iudices in pagis, Begi vel Præfecti, qui injurias particulares audiunt & decidunt, perpetui habentur. Veruntamen capitis, sanguinis, furti, quas criminales, fundi, quas civiles causas nos dicimus, Chanus ipse cum Consiliariis suis discernit. In quibus exponendis causidico non egent, subtilitatibus juris, calumniis, excusationibus, nec dilationibus utuntur. Extremæ enim conditionis Tartari vel peregrini coram iudicibus & Chano ipso, a quo semper audiuntur, & celeriter expediuntur, injurias suas ipsi per se libere admodum exponunt; omnibus enim semper ad illum aditus patet. Filios a primis annis Arabicis literis instituendos, filias vero domi non alunt, verum propinquieribus sanguine curandas tradunt. Filios adultos Chano vel Sultanis in ministerium, filias nobiles insignioribus ac nobilioribus Tartaris vel Turcis dant in matrimonium. In aula Principis insigniores Tartaria ac nobiliores non ad fastum vel superbum luxum, verum pro necessitate & honestate satis splendidi & civiles sunt. Cum in publicum exit Chanus, miserrimæ sortis homines non excluduntur. a Chano vero conspecti examinantur, videlicet ut siquid opus habeant, referant. Legibus obedientiam magnam Tartari præstant: Principes suos Deorum loco ipsi adorant & venerantur. Iudices, pro lege Mahometana perpetui & spirituales pro divinis, indubitataque omnis æquitatis & integritatis, fidei & opinionis viri inter illos habentur. A controversiis, criminationibus juridicis, jurgiis minus necessariis & particularibus, invidia, odio, tetris excessibus, omni luxu & ambitione, in victu & amictu prorsus alieni sunt. In aula Principis nec inter suos, gladios, arcus, nec alia ulla arma illi gestant, exceptis viatoribus, vel peregrinis iter facientibus in quos admodum humani & hospitales sunt. Nobiliores panem, carnes, cibum, vinum igni eliquatum & Mulsam potum habent, agrestiores pane carent, verum milio concusso, lacte & aqua diluto, quem *Cassa* vulgo nominant, & caseo pro cibo pro potu lacte equino utuntur. Camelos, Equos & Boves oneri inutiles, vel jam moribundos jugulât, ac Ovium carnibus non raro vescuntur. Mechanicas artes rarissimi, & in Civitatibus vel Opidis pauci admodum mercaturam exercent, & quicumque artifices vel mercatores ibi reperiuntur, vel Christianorum mancipia, vel Turcæ, Armeni, Iudæi, Cercesii, Petigorenses qui Christiani sunt, Phylistini vel Cyngani obscuræ & extremæ conditionis homines sunt. Sed de Taurica Chersoneso ac regionibus Septentrionalibus quæ dicta sunt hæcenus, sufficiant. Ad Hispaniam, cui in nostra distributione princeps locus deinceps tribuitur, quod felix faustumque sit, eam lustraturi, transeamus.

Montes.

Ratio gubernandi.

Senatores.

Schola & educatio juvenutis modus.

Mores.

Vicius.

Opificia.

Mercimonia.

V

Hispania